

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS
Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
Fora ciutat.. » 1'50 »
Extranjer y Ul-
tramar... » 10'00 1' any.

Director, DON JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE CADA NÚMERO:
Número corrent... 0'10 Ptas.
» atrassats... 0'15 »
» » para los
no suscrits... 0'20 »

NOTAS HISTÓRICAS

I

Pera tractar las qüestions de política palpitant catalanista y anar donant sobre cada succés la opinió nostre, bó será que posém als nostres llegidors en antecedents respecte á lo que es lo catalanisme, d' ahont deriva aqueix sentiment, com ha vingut á ser lo mot que sintetisa tot un sistema polítich de govern y tráuren com á consecuencia la necessitat imperiosa de que lo jovent catalá entri ab ardor á formar en sas filas per ser aquest lo lloch en que la Pátria lo reclama.

Desde que exercím de periodistas, hem tingut moltes ocasions de probar que per temperament y afició, los joves fills de Catalunya ayman las ideas catalanistas y que si no 's traduheixen en fets mes ostensibles sas tendencias, es perque no hi ha hagut per part de lo que podríam dirne classes directivas, prou habilitat pera aprofitar en be de nostra causa las bonas disposicions del jovent. A cada edat deuen concedírseli aquellas expansions que li son características y la suma de serietat pretenciosa que algú ha volgut imprimir á las societats catalanistas formadas per joves, y fins avuy fundadas, no han donat mes resultat que lo de fer malbé aptituts aprofitables y ridiculisar ab parodias cosas que haurían produhit resultat fentse en sério y dintre del cercle de ideas apropiat á la naturalesa juvenil.

Nosaltres, allissonats per la experiencia, hem

manifestat clarament quí eram, ahont anavam y los camíns que 'ns proposavam seguir pera arribar á la meta de nostres desitjos y com sabém que 'ns llegeix la inmensa majoría del jovent predisposat á ser demá ferm baluart de Catalunya, pero que avuy no te temps pera emplear en estudis empalagosos y poch distrets; per medi de las *Notas históricas* que comensém á escriu-rer, anirém en pocas setmanas posantlos en antecedents respecte al orígen del catalanisme y son desarrollo, pera que luego pugan sense gran esfors compendrens bé, al tractar cuestions d' actualitat.

Tot vol lo seu comensament.

Y aquesta excursió retrospectiva la empendrém ab senzilla y rápida marxa. Prou d' exordí.

La decadencia de la nacionalitat catalana, vé de molt lluny...; lo rey Feliph V no es pas lo verdader culpable de la desaparició de nostres preuhadas llibertats. Al prevaleixer en lo célebre *Parlament de Casp* las rahons de Fra Vicens Ferrer y votarse en consecuencia á Ferrán d' Antequera pera regir en Catalunya y Aragó, en detriment dels drets del desgraciat Compte d' Urgell, varen cantarse las exequias funerarias á la confederació catalana-aragonesa, que venía vivint mal ferida en lo cor, desde la batalla de Muret en lo regnat de D. Pere II.

Anys després y baix lo regnat dels tant ponderats *Reys Católichs*, hont se troba la nacionalitat catalana?

Una vegada feta la unitat espanyola, per tot

ressona lo nom de Castella, y ningú resa res de la existencia de la Corona d' Aragó, á no ser pera motejarla fins á nostres días ab lo despreciatíu nom de «Coronilla.»

La tendència igualatària de Castella, s'acomodá alashoras al nom *Espanya* pera designar comunament á tots los territoris supeditats y un designatíu que fins aquell moment havia sigut merament geográfich, comensá á mostrarse com á bandera de domini en tot lo territori de la Península.

Pero may *España* ha volgut dir, Catalunya, Aragó, Valencia, Bascongadas, Andalusía, etcétera, etc..., ó sia conjunt de regions peninsulars, unidas; sempre *España* ha significat aquestas mateixas regions, desfetas, abatudas, absorvidas, sens vida, subjectas á la voluntat d' un grapat d' homes que desde lo cor de Castella imposan á tots per un igual ab lo dictat de espanyols, un llenguatge, unas lleys y unas costums que tant malament nos venen á nosaltres com á la gent del Sur y del Nort de la península ibérica, puig que sentne castellanans del tot, únicament escauhen als pobladors de las planuras centrals d' Espanya.—J. S.

La activitat

Contat y rebatut, aixó de la activitat es una de tantas manías que afligeixen al género humá.

Entenemos, la activitat tal y com la practica certa gent, es á dir: exagerantla.

Perque no hem de olvidar que tots los extrems son dolents y lo qu' es l' extrém de la activitat es pitjor.

Dintre dels seus justos límits, lo ser actiu es una gran qualitat; pero tant bon punt los traspassa, es perjudicial.

Hem de fixarnos en una cosa y es que tota bona qualitat, exagerantla, 's converteix en un defecte.

O sinó, reparin: una persona de bons sentiments, de génit passible, lo que vulgarment s' en diu un tros de pá, es un home del que tothom ne fa 'l que 'n vol, es una víctima á qui s' enganya, á qui s' escarneix, á qui 's martiritza.

¿Vol dir aixó que no s' ha de ser home de bé? No senyors; lo que vol dir senzillament es que no 's pot ser massa bó, que la bondat, com tot lo d' aquest mon, no 's deu extremar.

Y aixó es lo que molta gent fa ab la activitat: extreparla.

Son molts los que no poden estar un moment quiets y córren d' aquí d' allá tot lo dia... y arriban al vespre que no han fet res.

Perqué en general aquesta gent son d' aquells de molta fressa y poca endressa.

Parlant jo l' altre dia de cert subjecte ab un oficinista, acérrim enemich de la activitat, me deya:

—¡No 'm parli de Fulano! Home, sembla un bellu-

guet; no para may. No fa pas tant temps que per recullir un expedient va está mes de mitj any moles-tantme. Cada dia venía al menos tres ó quatre vegadas: «¿Encara no está aixó? Home, fassi 'l favor de enllestirmho, perque jo soch molt actiu ¿m' entén? no puch veurer res empantanegat. Trevalli, moguis!..»

¿Cóm s' entén? exclamavan los tocats de la ditjosa manía, en lo sigle de la electricitat tot s' ha de fer en un tancar y obrir d' ulls: una cosa ha de ser pensada y llesta en un instant.—Home, podriam fer aixó ó alló .. ¡zás! tingui, ja está!

Y ningú 'ls treu d' aquí.

Jo coneixía á una persona, per altre part molt de bé; pero que com may me callava ab la activitat y dáli ab la activitat, vaig deixar de saludarla.

Era cosa d' enfadars 'hi.—Dispensim, vaig molt depressa, 'm deya cada vegada que 'l trobava. Miri: are vinch de Grácia y corrents m' arribo á la Barceloneta.

—Ja li ve de passada.

—Oh y després encara tinch d' anar al poble Sech á despatxar un assumpto y á las dotze en punt tinch de tornar á ser á las casas d' en Vilaró. ¿Qué li sembla?

—Home, ¿per qué no puja al tranvia?

—¿Tranvias á mí? ay, que 'm coneix poch; hi arribo primer qu' ells. Vés si jo m' estaria mitja hora sentat *mano sobre mano*, sabent que m' esperan!

—Pero desenganyis...

—Cá, no 'm convens. No li diré més: l' altre dia...

Y comensava á explicarme las caminatas que havia emprés en competencia ab lo tranvia, fins que en certa ocasió 'm va arribar á amohinar tant, que no poguent resistir més li vareig aconsellar que 's llogués á qualsevol cotxero en classe de caballería ágil.

Desde allavors que no m' ha dit may mes res y no sab éll lo favor que m' ha fet. Perque gent aixís es insoportable.

Desgraciadament per tot arreu allá ahont se va 's trovan individuos per l' istil. Vosté entra en un café, per exemple y es segur toparse ab algún ó altre.

Arriva un senyor, depressa, obrint las vidrieras de una rebolada (tots aqueixos subjectes son molt barrués) y s' assenta devant de la primera taula que li surt al pas. De primer entuvi, ja mou un escandol picant ab las mans ó ab lo bastó per cridar al mosso, encare que aquest se trobi á quatre passos. Se beu lo café bullent, fent unas quantas ganyotas perquè s' escalda la boca y tot empassantse l' últim glop, ja 's treu los diners de la butxaca y deixantlos en lo platet del sucre, s' en vá desesperat, topant ab algú qu' entra y sense que 's prengui la molostia de dir al atropellat «dispensi» perque com va tant depressa...

Fa molt temps tractava jo á certa persona, qual nom no vull dir perque á ningú importa, qu' era una calamitat en tota la extensió de la paraula. Totas las comparacions que 's podria fer respecte de la seva activitat, resultarian débils devant del original.

¡Era el moviment continuo! Baixet, ab uns ulls com dugas espurnas que tant aviat miravan á la dréta com á la esquerra y moltas vegadas á totas dugas parts al mateix temps, de quals resultas s' havia tornat quasi guenyo; ab uns brassos curtets que no paravan

may de gesticular; ab un cos de sargantana, en fí, que 's blincava en totas direccions.... ¡era cosa de veure!

Jo molts cops m' havia preguntat si aquell home que no parava ni un moment en tot lo dia, tindria un ressort interior y 's donava corda cada matí al llevarse, porque era impossible que, ab las forsas naturals, no arrivés al vespre rendit de cansament.

—Figuris, deya, que 'm llevo aixís que 's fa clar porque no 'm sé estar al llit de cap manera; desseguida, com que á aquella hora no hi ha Deu que fassi aixecar á la minyona; es una toca-son! jo mateix encench foch y 'm desfaig la xacolata. Veurá, jo no 'm sé estar parat. M' acabo de vestir y cap al carre á voltar, á corre, á fer exercici: axó es molt higienich. A la una, puntualment, lo dinar á taula. Ab la última caixalada á la boca fujo de casa y cap á la Bolsa. Allí aquells crits, aquell moviment, aquell bat-y-bull m' anima... estich en lo meu element. Després altre vegada á corre: 'ls negocis, 'ls compromisos; al vespre torno á la Bolsa, tot distreu... no hi ha res com la activitat.

A aquest fulano haverlo obligat á estarse sense fer res, hauria sigut per ell lo mes gran torment.

Y sort que disfruta de una bona salut, que 'l dia qu' hagi de fer llit, de segú que posa cabells blancs.

De tipos com los que acabo de presentar n' hi han molts y de moltas diferentas menas y maneras que omiteixo consignar porque no acabariam may.

Are vostés pósintse las mans al pit y fássinme 'l favor de dir si no son manías de la gent tot aixó de la activitat.

Jo crech que ho son: manías fatals pel que las té y pel que, no tenintlas, ha de soportarlas dels altres.

Y lo pitjor es que no tenen altre remey, sino volen renyir ab la meytat de personas que tractan.

¿Qué volen ferhi si 'l mon es fet d'aquesta conformitat?

JUST ALEIX.

Esclat de besos

La cambra marital, cel de venturas,
Edén que fou un jorn esclat de ditxas
d' un cor prenyat d' amor que aletejava
febrós, glatint de set y gelosia,
per gosar de ton cos y 'l néctar célich
que 'ls téus llávis de hurí avans contenían.
Avuy, tot aquell cel blavis, sens boyras,
palau de la il-lusió y alberch de ditxas,
en infern has tornat tu qu' erats ángel,
convertinte en falsiot, sent altres dias
coloma celestial de blancor pura
sense fel en lo cor, la mes puríssima.
Si, al lloch ahont un jorn entre abrassadas
esclataren mil besos, dona indigne,
mil besos divinals, purs com lo céfir
que las flors bressoleja ab suau bransida,
vibrant por tot l' espay com prech de verge
que al vibrar-tot l' ambient s' engelosia
y de goig, capbussantse en dolsa onada

la cambra marital los recullía;
son eco guarda encar com lo fonógrafo
en los ánguls com nius per tas desditxas,
y al sentí un nou esclat d' uns altres besos
aquells que ton amant sempre 't prodiga,
los purs y ab los imprs 's destreuheixen,
se barallan, no 's volen y 's maldiuhén.

IGNASI IGLESIAS.

Teatros locals

Principal.—*El Rey que rabió*, es una mina inagotable per la Empresa d' aquest teatro. Totas las funcions 's contan per plens, exceptuant las dels dias festius que son plens curulls. La senyoreta Pretel, que en várias representacions ha desempenyat lo paper de Rey, ha sigut molt aplaudida per las bellas qualitats artisticas que posseheix.

Estava anunciat pera la present setmana, lo debut de donya Dolors Abril, que pendrá també part en las representacions de *El Rey que rabió*.

Liceo.—Lo benefici de la primera bailarina senyora Rossi proporcioná al Gran Teatro un plé á vessar. La beneficiada ballá, en unió del Sr. Paolucci, un nou pas á dos, rebent al terminar una merescuda ovació. Mentres queya en l' escena una verdadera pluja de flors, quinze criats presentaren á la Sra. Rossi los regalos ab que la obsequiavan los seus admiradors.

No tingué igual fortuna la *tarantela* que 's ballá en lo tercer intermèdi y que no fou del agrado del públich. A fi de deixar á aquest complascut, s' executaren *Czardas*, que 's tingueren de repetir pera acallar los aplausos de la concurrencia.

Dimecres havia de tenir lloch lo benefici del primer bailarí Sr. Paolucci, al qui augurém un éxit brillant.

Circo.—Se va defensant donant funció sols los dias festius. La companyia que hi actúa ha posat en escena las conegudas obras *Los Madgyares* y *La Marsellesa*, sortint del pas bastant discretament.

Está vist que aquest teatro no pot revifarse de cap de las maneras.

Sembla que algú l' hagi mal-mirat.

Romea.—S' han donat las últimas representacions de *Hydro-Mel*; avuy comensan las de *Judas*.

No hi ha remey; si durant la Quaresma no anessim á veure la *Passió*, ab aquest ó ab altre nom, per Tots Sants lo *Tenorio* y per Nadal los *Pastorets*, nos semblaría que 'ns quedan á deure alguna cosa.

Pera la setmana entrant está anunciat l' estreno de la comedia *Lo cos del delicté*.

Y pèr mes endevant lo del drama *Barba-roja*.

Tívoli.—Está vist qu' en la majoría dels teatros están los beneficis á la orde del dia, ó mes ben dit, á la orde dela nit.

En lo del Sr. Molgosa, administrador de aquest teatro, s' executá la famosa ópera *L' Africana*, que valgué als seus intérpretes un éxit complert. Las Sras. Carolli, Bois Gilbert y Amat, y los Srs. Callioni, Rubí,

Thos, Campins, Oliver, Monrós y Calvet, se portaren com verídics artistes, obtenint numerosos y entusiastas aplausos.

Lo Sr. Molgosa pot estar satisfet del seu benefici, ja que ompli 'l teatro de gom a gom, y rebé infinitat de regalos.

Han sigut també molt aplaudits en la ópera *Faust* las Sras. Ruanova, Monteiro y Amat, y los Srs. Lluriá, García, Prieto, Serra, Estades. Molt bé lo Sr. Mazzi que dirigeix coros y orquesta ab la maestría que tothom li reconeix.

Está anunciada pera aquesta setmana la ópera *Cármén*.

Novetats.—Divendres de la setmana passada s' estrená lo drama sacro castellá, *María Magdalena*, degut á la ploma de D. Rafael del Castillo.

Escrita la obra ab precipitació, y ab lo peu forsat de tenir que aprofitar unas decoracions, es clar que son autor s' haurá vist cohibit y no haurá pogut desplegar la seva fantasia com ho hauría fet á tenir lo camp completament lliure: per aixó es sens dupte qu' en la producció del Sr. Castillo, en alguns passatjes s' hi nota cert encongiment y llanguidés que no logra vén-
cer la galanura de la versificació.

Lo según acte de *María Magdalena*, es sens dupte lo mes acabat de tots y 'l que mes efecte produhí.

Los actors s' esmeraren en lo desempeñyo de sos respectius papers, distingintshi sobremanera la senyora Mena, que tingné moments inspirats: la Sra. Ferrer y los Srs. Tutau, Bonaplata, Oliva, Virgili, Goula, Guibert, Pigrau y Fuentes.

Las decoracions ab que 's presenta la obra y que 'l públich ja coneixia del any passat, varen ser, igualment que llavors, sumament aplaudidas.

Dilluns d' aquesta setmana tingué lloch lo benefici de la primera actriu Sra. Mena, representantse per primera vegada en lo teatro de Novetats, la tragedia de D. Angel Guimerá, *Rey y monjo*, y la bonica comedia de Camprodón, *La Teta gallinaire*.

Lo teatro estava plé de una distingida concurrencia y la Sra. Mena fou objecte de una merescuda ovació, sent obsequiada pels seus admiradors ab valiosos regalos.

Per dilluns vinent s' anuncia lo benefici de la actriu de carácter donya Concepció Palá, ab las obras *La Parentela*, de D. Conrat Colomer, l' estreno del sainete *La Baldirona*, original del Sr. Guimerá, y la comedia en un acte, *Un dinar á Miramar*.

Eldorado.—S' ha estrenat la zarzuela *Los aparcidos*, original dels Srs. Arniches y Lucio, música del mestre Caballero.

La obreta te alguns passatjes cómichs acertats y 's fa escoltar ab gust per los numerosos xistes que conté. En quan á la música hi ha un coro de vellas y un terceto molt agradables y que 's fan repetir cada dia. La senyora Guerra y los senyors Ruíz, Palmada y Cerbón 's fan aplaudir ab justicia.

S' han reproduhit las conegudas sarsuelas *Los carboneros*, *Filipo y Caretas y capuchones*, en las que lo senyor Ruíz desplega tota la seva gracia.

Dimecres s' havia d' estrenar lo sainete lírich en un

acte y tres quadros *La tragedia en el mesón ó los dos contrabandistas*, lletra de D. Xavier de Búrgos, y música del mestre Nieto.

Calvo-Vico.—Las representacions de *La pata de cabra* continúan omplint aquest teatro, vejentse aixís degudament recompensats los esforços que ha fet la Empresa pera presentar dit espectacle.

A causa de un desgraciat accident tingué de suspendres la segona representació anunciada del drama *¡Fratricida!* que tindrà lloch demá.

LABRUGUERA.

Íntima

¡Que n' eran de dolsas aquellas horas
que passabam tots dos á solixent!
¡Que de recorts ne servo jo en ma pensa
que 'm tornan l' ignocencia d' aquells temps!

¡Que de cosas nos deyam quan trespabam,
junyits cos á cos, pe 'l riu voreijant!
¡Quans remors de petons aquellas ayguas
ab son misteri hermós van replegar.

Com un somni de nin á mi 'm passava
quan cotxavas ton cap arrant del meu,
y 't queya com raig d' or damunt ma espatlla
ton cabell destrenat al buf del vent.

Fins plorava del goig que jo tenia
d' aquells esglays de sensual amor,
y mas llágrimas calentas lliscavan
damunt ton front com espuñall de foch.

Dolsos moments d' amor y d' extacisme
que junt ab tu m' alsaren lluny del fanch.
¡Cóm, allavors per las regions de l' eter
van volar nostres cors enamorats!

Xiuxejant las darrereras amoretas,
quan l' ombra de la nit queya per tot
nos n' anavam après cap á la vila
que 'ns cridava ab lo toch de l' oració.

JOSEPH M.ª LLEBARIA.

Consells á las nenas

Vestiu un bastó
y vos semblará un senyó.

Si una nena d' avuy dia,
tem lo quedarse per tia,
per no trobar casadó,
que no perdi l' alegría
perque, si un bastó vestia
l' hi semblaría un senyó.

Nenas; si may advertiu
que vos segueix pensatiu
un que porti paletó,
no feu per ell lo cap viu

perque, si un bastó vestiu
també us semblará un senyó.

Si en diversions may anéu,
y algun jove allí veyéu,
ben vestit, mes gens bufó,
jno es senyó! totas diréu;
vestiu un bastó y veuréu,
que també sembla un senyó.

Si un jove prim, desnarit,
per volgué fer l' aixerit,
vos fa l' os sens tó ni só,
mireuse'l de fit á fit,
que sembla un bastó vestit
y no, un, vestit de senyó.

Com qu' alguna aixó no abona
y tenintse per bufona
sols casarse es la qüestió,
tant á n' ella se li endona
que siga bastó ó persona,
mentres vagi de senyó.

A. MIRABENT.

Nostres Corresponsals

Arenys de Mar 14 de Mars de 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt Sr. meu: Ahir per la nit en lo Teatro Principal se posá en escena la coneguda sarsuela catalana *La Guardiola*. La numerosa concurrència que omplia 'l colisseo sortí poch satisfeta del desempenyo de la obra, degut á la falta d' ensaigs y á la poca seguretat qu' en sos respectius papers mostraren los que hi prenían part, cosa que si es disculpable en aficionats que treballan en teatros de Societats, no pot dispensarse en teatros públichs quals espectadors pagan lo suficient pera tindre dret á ser mes exigents. Tothom criticá acerbament á l' Empresa per haber tolerat se mudessin paraulas de la obra y que 's cantessin unas coplas satíricas en l' acte tercer que meresquieren grans mostres de desagrado, produhintse un escándol may vist en aquest teatro. De las senyoras que hi prengueren part en la representació la Srta. Sánchez massa aflamencada y exajerada en son paper; la única qu' estigué acertada fou l' altre dama—qual nom sento no recordar—que posseheix una bonica veu de contralt y que cantá ab afinació y gust una americana del segon acte.

En lo teatro del Ateneo s' ha aplessat la representació de *Catalinà*, estant anunciadas per dissapte y diumenje vinent las sarsuelas *Jugar con fuego*, *Una Vieja* y *Marina*, prenent part en totas ellas la distingida primera tiple Sra. Leyda. Dadas las probas d' activitat del intelgent mestre director Sr. Lloberas y los valiosos elements ab que conta la companyia del Ateneo, es d' esperar que podrém parlar del éxit de ditas sarsuelas molt mes bé que no del de *La Guardiola*.

Dissapte y diumenje últim se representaren al Ateneo las sarsuelas *Jugar con fuego* y *Marina*, y en lo Teatro Públich lo drama *Lo monjo negre* y lo joguet *Per una solfa*.

La diada de Sant Joseph lo Centro moral doná una vetllada literaria que 's vegé molt concurrèda, llegintse várias poesias catalanas.

Se repeteix atent y s. s.—F.

St. Andréu de Palomar 15 de Mars de 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt senyor meu: Perdoni la moléstia que li pugui causar al sovintejar tant mas senzillas revistas, pero es tanta la afició que regna pera 'l teatro entre mos convehins, que 'm veig obligat á ressenyar encar que somerament las festas que se celebran en nostres societats.

En lo important cassino «Andressense» van representarse tres sarsuelas castellanas obtenint un notable desempenyo.

Además lo divertit juguet «Sebas al cap» distingintshi tots sos intérpretes.

En la numerosa associació *El Progreso*, se posaren en escena tres sarsuelas castellanas y una valenciana: *Carracuca*, obtenint tant bona representació que 'l públich coroná de aplausos á los aficionados que la desempenyaren.

En los intermedis lo jove D. Narcís Bertran, sense cap classe de pretensió, cantá acompanyat en lo piano pel estudiós pianista D. Joseph Ventura, varis fragments de las mes aplaudidas óperas; valguentli ruidosos aplausos, per sa bonica veu y sentiment, la preciosa romana de la Favorita, ó siga: *Espirito gentil*.

La companyia de declamació de aquest cassino, lo diumenje, dia 27, posará en escena lo magnífich drama de nostre eminent poeta D. Frederich Soler, *Lo pubill*.

Crech que anirá bé.

En lo *Ateneo obrero* lo aplaudit drama *Muralla de ferro* y la divertida comedia, *Lo que 's veu y 'l que no 's veu*, distigintshi en gran manera tots los joves aficionados, los quals se vejeren sumament aplaudits per la numerosa concurrència.

LO CORRESPONSAL.

Vilanova y Geltrú, 21 Mars de 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Conforme vaig anunciarli en ma última, lo diumenje 13 del corrent per la tarde, debutá en la Societat «La Primavera» instalada en lo decá de nostres colisseus, una companyia de sarsuela dirigida pel conegut y aplaudit mestre D. Modest Ferrer.

Fins avuy ha posat en escena las obras següents: *Las dos princesas*, *Un tesoro escondido*, *Marina*, *Música clásica*, *El Juramento* y *Las hijas de Eva*, havent debutat ab la primera, que obtingué un desempenyo passable com las demás.

La companyia es regular, sobressurtint lo tenor senyor Garcin, en lo cant. En la declamació hauria de posarhi un poch de cuydado, porque está en ella com si ignorés lo paper que deu representar.

En una de mas próximas procuraré parlar del moviment teatral de la Societat «La Cuyna Vella» que aplausos... y censuras mereix, porque de tot hi ha en la vinya... de la avans dita Societat.

Queda de vosté atent y S. S.

LO CORRESPONSAL.

Una idea

Inspirat á mes no estar
fer versos necessitava,
mes una idea 'm faltava
per poguer desenvolupar.
—¿Qué escriuré que vell no sia?
¿qué puch dir que no hagin dit
molt millor, los que han sentit
amor per la poesia?
Del mar, del cel brillejant,
de las ninas, de las flors,
dels avis los grats recorts,
de tot se 'n ha parlat tant!
Aixís anava pensant
y sens móurem ni fer ré
devant de un full de papé
lo temps anava passant.
Deu de Deu, aixó ja es broma—
vaig dirme—ben vist está
qu' encar m' hauré de quedá
sense fer corre la ploma.—
Y la má no se 'm movía
y 'l paper no s' embrutava,
y á estar cansat comensava
de mussas y de poesia.
Com que aixó á l' hivern passá
y m' estava tant quiet,
casi havia agafat fret,
y mes torment me va dá:
quan de cop per mon consol,
una idea se 'm va ocorre...
los versos vaig deixá corre...
¡y vaig ana á pendre 'l sol!

I. MARTÍNEZ.

Societats recreativas

ANTICHS GUERRERS.—Aquesta important y cada dia mes numerosa Societat, doná lo diumenge 13 del corrent una extraordinaria funció en honor de la Sra. D.ª Adriana Cau de Vilaplana. Se posá en escena la xistosa comedia castellana *El padrón municipal*, obra de difícil execució, per lo moltíssim moviment escénich que porta y lo especial desempenyo que necessita; però en honor també de la veritat debém fer constar que molt pocas vegadas en societats ha trobat dita obra un desempenyo tan acabat com lo que 'l hi donaren los socis que lo tenían á son càrrech.

Verdaderament no fou una representació sino una lluyta escénica entre ells, donchs rivalisavan en brodar sos papers. La referida Srta. Cau, feu una dispesera acabada tant per lo tipo com per la manera de dir. Lo Sr. Vilaplana, que per sa vis cómica te encantats á tots los assiduos concurrents, estigué á gran altura en lo difícil paper de don Patricio. Lo Sr. Mirabent ab sa bona dicció y naturalitat escénica, trová en lo de Manolito ocasió per demostrar las envejables qualitats que te per lo teatro. Lo Sr. Planas estigué notable en lo de Gilito excitant continuament las riallas de la concurrència. Lo Sr. Usall acertadíssim fent el de tio D. Aniceto y contribuiren á completar lo quadro la Srta. Insa la Sra. Amich y los Srs. Amat y Fullerachs, y los artistas Brichs, Jorba y Tatché.

Acabada la representació fou presentat á la Sra Cau,

un rich barnús de batejar ab la corresponent capota, ofrena de la Societat y un magnífich objecte de fanyence plé de sabrosos dolsos, regalo particular de váris de sos admiradors.

Justa y merescuda fou la ovació tributada als aficionats, donchs demostraren en dita funció que quan volen son artistas acabats.

Rebin donchs, nostre aplauso y enhorabona, y enterrats de las causas que obligan per ara á la Sra. Cau no pendrer part en las funcions d' aquesta Societat, l' hi desitjém una hora ben petita.

REUNIÓ FAMILIAR DE HOSTAFRANCHS.— En aquesta important societat que desde 'ls balls de carnaval no s' hi havia donat cap funció, torná á inaugurarlas diumenge passat ab lo drama *Traidor, inconfeso y mártir* dirigit per lo Sr. Castellví y secundant ab acert la Sra. Abella, Srs. Puigventós, Vives, Mercadé, Gelabert, Riu, Magriñá y Garcia, essent molt aplaudits.

Doná fi á la funció la divertida pesca catalana, *Las tres alegrias*.

LA GRANADA.—Dissapte á la nit celebrá una lluhida vetllada literaria musical.

La espayosa sala d' aquesta Societat se vegé atestada de una distingida concurrència. Desempenyaren lo programa musical las Srtas. Barrios y Werhle y los Srs. Pellicer, Vital, Cantarell, Sanmiquel, Piera y Sampons, logrant tots numerosos aplausos.

S' havia anunciat que 'l distinguit literat Sr. Riera y-Bertran pronunciaria un discurs; pero en ausencia de dit senyor, D. Antoni Suñol dirigí á la concurrència algunas frases enaltint la llengua catalana, que foren aplaudidas, com ho foren igualment las poesias que llegiren los Srs. Muntanyola, Fuster, Piera y Vila.

CUPIDO.—En estrém concorreguda se vegé la funció que doná dissapte passat, aquest favorecut local, possant en escena las comedias *La Teta gallinaire*, *Carambolas* y *Una Calaverada*, alcansanhi aplausos la simpática Srta. Virgili y los Srs. Virgili, Olivé, Más, Planas, Jou, Gimenez, Gratacós, Ollé y Fornaguera.

Acabá la funció ab un lluhít ball de Societat.

LA CATALANA.—Las sarsuelas *El Lucero del Alba*, *Chateau Margaux* y *En las astas del toro*, se representaren dissapte á la nit, ab un plé á vessar, prenenthi part ab acert las Sras. Bolea y Vila y los Srs. Diaz Durán (A), Jordi, Gibert, Ribas, Marín y Mari.

LOPE DE VEGA.—Favorescudá com sempre se vegé la funció que 's verificá diumenje á la tarde, en aqueixa important Societat. En las produccions *Sebas al cap*, *Lo que s' veu y 'l que no 's veu*, hi obtingueren aplausos la Srta. Piqué y los Srs. Sábat. Pau, Vila, Puerto, Esteve, Farrán, Pascual, Puig Oliver, Juan, Cabot, Roig y Gaspar.

Després s' obsequiá 'l jovent ab un ball de Societat.

CENTRE DEL RAM DE EBANISTERÍA.—Revestí excepcional importancia la vetllada literaria musical que en conmemoració del 8.^u aniversari de la fundació d' aquesta Societat se doná lo passat dissapte.

Lo vast saló se vegé invadit per numerosa concurrència, ansiosa de saborejar la notable festa que oferia un nutrit programa.

Lo mestre de la escola de dita Societat, llegí un im-

portant discurs alussiu á la ensenyansa, que per desgracia no fou prou escoltat.

Per fi, se doná un ball que allargá la festa hasta las 3 del matí.

Pot estar satisfeta la Comissió organitzadora.

J. XIMENO.

ATENEU MARQUÉS DE LA MINA.—Moltíssima era la concurrència que hi havia dissapte á la nit en aqueix favorescut local, en el que's representá *La Pubilla del Vallés, Rondó final* y *Tío... yo no he sido*, despenyantlas ab acert las Srtas. Vila y los Srs. Clapera, Corbera, Palmer, Puig, Solá, Cairó, Esteve, Vilardell, Font y Roig.

LA BRUJA.—A benefici dels apuntadors Srs. Borrell y Carbonell, se doná á la escena la bonica comedia *Lo plet de'n Baldomero*, executada acertadament per las Sras. Puchol, Forcada y Virgili y los senyors Marxuach, Vidal, Saura, Parera, Gatuellas y Virgili.

Seguidament s' estrená 'l monólech *La clau del Sotarrani*, original de Joan Terri y recitat discretament per lo jove y aplaudit actor don Joan Fages. La verificació del monólech deixa molt que desitjar aixís com també resultá bastant inverosímil la síntesis del expresat monólech.

Per últim se reproduí un jugueta, si tal calificatiu pot darseli, que te per títol *La senyoreta*, del que sentim no poguerne dir res de bó.

Lo diumenge á la nit, se representá en aqueixa mateixa favorescudada Societat, lo drama *La Banda de Bastardia* obtinguenthi unánims aplausos las Sras. Puchol y Serrano y los Srs. Parera, Puiggari, Marxuach, Gatuellas, Cots y Canut. Terminá tant agradable vetllada ab un lluhidíssim ball de Societat.

BERENGUER.—Escullidíssima sigué la funció que doná lo dissapte passat aqueix concorregut circul, possant en escena la segona part de *El zapatero y el rey*, alcansanthi aplausos la Srta. Martí y los Srs. Forest, Clavé, Barba, Rojas, Ferrer, Monpel. Mirabet, Pujol, Tatay, y Vallsmadella. Acte continuo lo Sr. Clavé lleguí una bonica poesia del jove Sr. Vallsmadella essent molt aplaudida y per fi de festa la sarsuela *Don Abdon y Don Senen* per la dita Srta. Martí y los Srs. Albalat Barba y Clavé.

CIRCUL ESQUERRA DEL ENSANCHE.—Un gran concert vocal é instrumental s' organísá per diumenge passat á la nit, á benefici del celebrat ex-baritono Sr. Borella; prenenthi part, entre altres, los coneguts artistas Srtas. Martinez, Bargaglia y los Srs. Bonora, Carbonell, Faff, Loive y 'l Capitá Blanch, acompanyantlos al piano lo celebrat mestre Sr. Perez Cabrero. Per acabar de fer mes important la vetllada la simpática Srta. Merceditas Cabrero, recitá lo monólech *Mercedes*.

Inútil crech dir, que la vetllada se vegé en estrém favorescudada recullint tots quants contribuïren á tant esplendit acte, entussiasias y continuos aplausos.

PICIO ADAN Y COMPANYÍA.—*El Arcediano de San Gil* y *Una calaverada*, se representá lo prop passat diumenge á la nit, distingintse especialment en la primera lo simpátich Sr. Más, que mes de una vegada se vegé favorescut per entussiasias aplausos, de la

numerosa concurrència que omplía 'l local, secundantlo ab acert, la bella y estudiosa Srta. Virgili y los Srs. Virgili, Fábregas, Torner, Olivé y Ros. Terminá la funció ab un escullit ball de Societat.

ROGER DE FLOR.—Diumenge á la tarde tingueren lloch en aquesta important Societat los estrenos *La maldición de una hija* y *Una castellana del Clot* originals del conegut publicista Sr. Nin y Tudó.

Ditas obras obtingueren éxit, guanyantse l' autor lo ser cridat á la escena repetidas vegadas á recullir los aplausos de la numerosa concurrència que omplía 'l local.

R. OJEDA.

Novas

Las planas del folletí del drama «L' Agulla,» que repartim avuy, son las 21-22 y 27-28.

++

Cridém la atenció de nostres suscriptors sobre l' anunci de la primera plana, lo qual los hi dona dret á adquirir lo drama «Ateos y creyents,» per 75 céntims de pesseta, y per 45 rals una colecció de obras de don Ramon Bordas, en la que hi ha 9 dramas en 3 actes y una comedia en un acte, quin preu es de 5 pessetas cada colecció. Los exemplars de «Ateos y creyents» ja s'acaban, y no responém de poguerne vendre passat lo primer dia del próxim Abril.

++

Nostre company D. Ramon Ojeda ha sigut nombrat Redactor-corresponsal dels periódichs *Reus literari*, *La Primavera*, de Sabadell, y *La Sardana*, de Palafrugell.

++

Lo 2 del próxim mes de Abril, anuncia la important societat «La Bruja,» que actúa en lo Teatro Olimpo, lo benefici del Sr. Dey, posant en escena *Per compromís* (estreno), *El chaleco blanco*, *Ki-ki-ri-ki*, y *M caso*. Dirigidas totas baix la acertada direcció del tan celebrat actor D. Conrat Colomer.

Ab tals atractius, creyém veure en estrém favorescudada dita funció, tenint en compte lo variat del programa y las moltas simpatías que ha sabut crearse lo beneficiat.

++

Fa quatre setmanas que deixém de rebre la visita de *Lo Catalanista*, de Sabadell, y *La Veu del Montserrat*, de Vich. Creyém que la falta es involuntaria y que será remediada.

++

D. A. Guasch Tombas nos ha enviat un exemplar del llibret que acaba de publicar ab lo títol de *Viatjes d' una pussa*.

++

La novelista gallega D.ª Emilia Pardo Bazán, está escribint una obra dramática que s' estrenará la próxima temporada teatral.

++

En virtud de la elecció parcial reglamentaria efectuada lo dia 10 del corrent, la Junta Directiva de la Societat Amichs Tintorers pera l' any 1892 ha quedat constituída de la següent forma: President, Joseph

Brujas; Vis-President, Joan Vidal; Tresorer, Joaquím Durán; Contador, Miquel Martí; Secretari 1.er, Francisco Boltá; Secretari 2.on, Melció Keya; Vocals, Joan Salat, Felip Ballester, Joseph Palau, Antoni Sardá.

++

Han visitat darrerament nostra Redacció los periódichs *Una Ilustración más* de aquesta ciutat, el *Ateneo Igualadino de la clase obrera* de Igualada, *El defensor de Valls* de la dita ciutat, y *El Liberal* que 's publica á Mataró.

Agrahím la atenció y corresponém gustosos al cambi.

++

Per ordre governativa, s' han sospés en lo teatro de Novetats las representacions del drama *Maria Magdalena*.

¿Quare causa?

Enigmas

INTRÍNGULIS

(NOU SISTEMA)

Un xicot que 's diu *total* (1)
 que 's de *tot* (fora una lletra)
 diu que 's casará ab la Petra
 pel *tot* (menos dos) y 'l tal
 xicot, segons me va dir
 ab ells anirán á viure
 (lector preparat á riure)
 á Gracia ó *Guadalquivir*,
 puig los aires de la *tot*
 (menos tres) no li son bons
 mes are fortas rahons
 li busca á n' aquest xicot
 lo pare de la xicota
 no donantli sa *total*
 porque no sab l' animal
 fer ni una *tot* ni una jota.

DOMINGO BARTRINA.

TRENCA-CLOSCAS

S. D. DOMENECH Y SELLARÉS

TERRASSOLA.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títol d' una tragedia y lo nom de son autor.

JEP JAN.

GEROGLIFICH

P P P P
 A
 +
 S A A
 LLUSTRINA
 Q' S A
 I N S
 A

PAQUITO.

TRENCA-CLOSCAS DOBLE

PIÉRRE R. RUILLOT
 PARÍS

TOMÁS MORA
 GABÁ

Formar ab aquestas lletras lo nom de cinch carrers de Barcelona.

NOY ROS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Poble catalá.
 6 4 8 7 2 2 4— Id. id.
 4 2 7 2 2 4— Id. id.
 4 2 7 5 4— Id. id.
 5 4 8 6— Id. id.
 8 4 5—Prenda de militar.
 4 5—Poble catalá.
 4—Nom de dona.
 8 7—Musical.
 5 4 2—Mineral.
 3 4 8 4—Poble catalá.
 2 2 7 8 5— Id. id.
 3 4 2 2 7 6— Id. id.
 6 4 8 6 4 5 4— Id. id.
 6 4 8 6 7 2 2 4— Id. id.

CINTET BARRERA Y CARGOL.

(Las soluciones en lo próximo número).

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 7.

Xarada: CA-NI-CULA.

Trenca-closcas: BATALLA DE REYNAS. SERAFÍ PITARRA.

Geroglifich: PER BONS VINS ALTA FULLA.

Correspondencia

Corresponsals.—J. V. O.; Valencia: enterats servit l' envió, per correu carta.—A.; Arenys: servit: per correu carta.—R. B. E.; Girona: va bé, esperém noticias.—J. F.; Vilanova: gracias. Colaboradors.—Joseph Escachs y Vila: no marcha prou bé, envihi mes.—Y. Martinez: ja veurá la poesia.—Modest Montesinos: perfeccionis, per ara no va prou bé.—José Campo: es poca cosa.—F. Clavell y Rosendo Coll: no serveix.—V. Jaumot Magriñá: l' article no 's publicarà.—Guenyo de la Teya; comensi per cambiar de psedonim y potser ho farà millor.—Pep Jan. Admés.—Juli Gay: se n' han fet moltas. envihi mes.—K. rolus H. P. Ll.; va arribar tart.—Peret dels ventalls: ja va millor, pero no lo sufficient.—Carlos Martí: llástima de final.—Victoriá Pons: per ara tampoch podém.—R. Rocavert: no podém servirlo, veurém en altre cosa.—J. T. R.: anirá la poesia.—E. O. P. y Bufa Llumps: ja hi torném?...—Ipxilef: ja la tentam de redacció.—Llorens Camps y Vinyas: es poch.—F. Sala y Sala: es una traducció.—Josefino: no vá.—E. Sala: tampoch.—Juli Jener: anirá lo frágment.—J. Franquesa anirán *anagramas*.—Cintet Barrera y Cargol: están bé.—A. Pallejá y Joseph Escachs y V. rebut y próximament ja veurán aquest avís en altre forma.—M. Inés: no y no.—García García: quan ho fassi millor podrém complaurel.—Hostafranquí: si passés per l' administració coneixeria lo motiu de duptar de la originalitat de sos trevalls.—J. Giu: M. Roca y Rufino: no pot anar lo que han enviat.—J. Costas: ja está determinat.

(1) Las letras se traurán del darrera:—(N. del A.)